http://www.dipnotkitap.net/ROMAN/Bir_Maskenin_Itiraflari.htm Go
56 captures
27 Oct 2010 - 8 May 202
FEB MAR APR
2017 12 2018 2019
About this capture

Bir Maskenin İtirafları

Yukio Mişima

Anasayfaya
Eleştiri sayfasına

Editörün Notu

Kawabata, Nobel'in kendisinden önce Mişima'ya verilmesi gerektiğini söyler. Onun için "dünya çapında olağanüstü bir yetenek, 300 yılda bir doğan dahîlerden biri. Benden çok yukarılarda" der. Mişima İkinci Dünya Savaşının kaotik ortamında geçen yarı-otobiyografik çarpıcı romanı "Bir Maskenin İtirafları" nda ölüm, şiddet, vahşet ve çarpık seks dürtüleri ile kanlı fanteziler içinde yalpalayan kitap kahramanının, sosyal baskılardan kendisini korumak amacıyla bir "maske" arkasına saklanmasını anlatır. Mişima'ya göre toplumun kendisi hastalıklıdır ve herkes sanki bir maskeli balodadır...

Çok farklı bir samuray

http://www.radikal.com.tr/

Japonya'nın en ünlü, en renkli ve üretken yazarı Yukio Mishima'nın en büyük fantezisi acılı, şiddet ve kan içeren ölümdü

Derleyen: AYŞE AKDENİZ

"Kadınlara kur yapmaktan hoşlanıyorum, fakat cinsel birleşmeyi bir kadınla yapmak ilgi alanım dışında". Bu sözler Yukio Mishima'ya ait. Dünya edebiyatı şaheserlerinden kabul edilen "Bir Maskenin İtirafları" adlı otobiografik romanında kendi eşcinselliğini yazan, uluslararası haklı bir üne sahip Japon yazar Yukio Mishima, ilk orgazmına Aziz Sebastian'ın resmine bakarken ulaştı. Bu resimde Aziz Sebastian, kuşatılmış ve fırlatılan oklarla yara bere içindedir. Yukio aynı dönemde bir sınıf arkadaşına âşık oldu. Bu aşk, hayatı boyunca süren üç fetişistliğe yol açtı. Erkek kolaltı kılı, ter ve beyaz eldiven.

Mishima, II. Dünya Savaşı sonrası Japonyasının en renkli, en verimli ve en üretken yazarı oldu. Savaş öncesi ve sonrası yazarların olduğu kadar sağcı ve solcu entelektüellerin saygısını da kazandı. Japonya'nın, "değişen duyguların etkisi altında modernizme adım atışını ve Batı ideallerinin ülkesi tarafından kalıcı kucaklanışı"nı saptayarak ne kendisinden önce ne de kendisinden sonra hiçbir romancının yapmadığını yaptı. Nobel ödüllü Kawabata Yusunari, Yukio Mishima için, "Sadece Japonya'da değil, dünya çapında olağanüstü bir yetenek, 300 yılda bir doğan dahîlerden biri. Benden çok yukarılarda" diyor.

Tokyo'da doğan Yukio'nun asıl adı Kimitake Hiraoka'dır. Eserlerinin temelinde, 'çağdaş hayatın tinsel beyhudeliğine zıt geleneksel Japon değerlerinin ayrışması' yatar. Kısa hayatına, 13 makale, 31'i tek perdelik 52 oyun, 143 kısa hikâye ve 20 roman sığdırdı. Samuray sınıfına has olan 'hara-kiri' yoluyla intihar ettiğinde ciddi bir üne ve büyük bir servete sahipti. Yazarlığının doruk noktasında ve sadece 45 yaşındaydı. Tüyler ürpertici ölümü hakkında yazılanlar, edebi başarısı hakkında yazılanlar kadar çoktur. Küçük bir bürokrat, Hitler ve Nazizm hayranı olan babasının kökleri, hem çiftçi hem aristokrat hem de Japonya'yı 250 yıl yöneten askerlere kadar uzanır. Babaannesinin kökleri ise samuraylara kadar. Babaannesi, Yukio'yu doğar doğmaz yanına aldı. İki katlı bir evde oğlu ve geliniyle birlikte yaşayan babaanne, Yukio'nun beslenme saatleri dışında annesinin alt kata inmesini yasakladı. Bu nedenle 12 yaşına kadar babaannesinin yanından ayrılmayan Yukio, yıllar sonra ölen (1939) babaannesinin etkisinde çok fazla kaldı.

Karlı dağ, muammalı şeytan

Yukio Mishima

Vikipedia

1925 Yotsuya /Tōkyō - ö. 1970 Ichigaya / Tōkyō), Japon romancı ve oyun yazarı. Milliyetçi örgütü "Tate no Kai 盾の会 (Kalkan Cemiyeti)" başkanı.

HAYATI ve ÖLÜMÜ

Mişima'nın çocukluğunun ilk dönemi onu yakın çevresinden uzak büyüten büyükannesi Natsu'nun gölgesi altında geçmiştir. Büyükannesi Mişima'nın diğer erkek çocuklarıyla oynamasına müsaade etmiyor, sadece kız kuzenleri ve bebekleriyle oynamasını istiyordu.

Natsu, Tokugava dönemi samuraylarıyla ilişkili bir aileden gelmekteydi ve Mişima'nın büyükbabası ile evlendikten sonra bile ailenin aristokratik geleneklerini sürdürmeye devam etmişti. Büyükbabası bir bürokrattı ve işleri sömürge döneminde açılmıştı.

Mişima ailesinin yanına ancak 12 yaşında dönebilmiş ve annesiyle yakın ilişkisi biyografisini yazan kimi yazarlar tarafından ensestliğe yakın bir ilişki olarak tasvir edilmişti. Babası askeri disiplinden keyif alan sert bir adamdı.

Mişima Japonya'nın modernleşmesi ve geleneksel değerlerini yitirmesine karşı sert bir muhalefet tavrı gösterdi ve samuray değerlerini savundu.

25 Kasım 1970'de Mişima ve beraberindeki Tatenokai üyelerinden dördü Japonya Silahlı Kuvvetlerinin Tōkyō'daki Ichigaya Kampını ziyaret etmişler, komutanı sandalyesine bağlamışlar ve İmparatorluğun haklarının yeniden tesis edilmesi için hazırladıkları manifestoyu ve taleplerini okuduktan sonra Mişima seppuku (geleneksel Japon intihar biçimi) yaparak intihar etmiş, Tatenokai üyelerinden Hiroyasu Koga ise intiharın tamamlanması için Mişima'nın başını kılıçla kesmiştir.

Mişima intiharını bir yıl öncesinden hazırlamış Tatenokai üyeleri dışında hiç kimse yazarın intihar hazırlığından haberdar olmamıştı. Mişima'nın kendisi intiharı sırasında hazır bulunacak Tatenokai üyelerinin mahkemedeki kendilerini savunmak zorunda kalacaklarını önceden bilerek onlar için geride nakit bırakmıştı.

Mişima ilk romanı Tōzoku'ya (Hırsızlar) 1946 yılında başlamış ve 1948'de yayınlamıştı. Bu eserini Kamen no Kokuhaku (Bir Maskenin İtirafları) adlı otobiyografik çalışması izlemişti. Roman büyük bir başarı kazanmış ve 24 yaşındaki Mişima'ya büyük bir ün

Babaannesi, maziye yönelik hasret ve özlemlerini torununa aktardı. Ecdadı samurayların ruhlarına hakim olan disiplini, beden ve aklının tamamını kontrol etmeyi, mağrur ve kibirli olmayı ve bu yeteneklerle övünmeyi aşıladı. Bu etkileri Mishima'nın eserlerinde belirgin olarak görürüz. Fakat Yukio'nun kim olduğuyla bir türlü yetinememesi de muhtemelen bu nedenleydi. Yukio Mishima, 'ölüm' kavramına doğal sayılmayacak kadar yoğun bir ilgi duyan, parlak zekâlı, mecalsiz, fakat kan ve acıyla ilintili fantezileri olan bir gençti. Ergenlik çağında yazmaya başlayan Yukio'nun ilk romanı 13 yaşındayken okul gazetesinde basıldı. 1943 yılında Tokyo Üniversitesi'nin hukuk bölümüne girdi. Talebeyken kısa hikâyelerinden bir ilk koleksiyon yayımladı, hepsi bir hafta içinde satıldı. "The Forest in Full Bloom/ Çiçek Açmış Orman" adlı ilk uzun hikâyesi öğretmeni Fumio Shimizu'nun desteğiyle Bungei Bunka dergisinde basıldığında 16 yaşındaydı. Bu eserin Tokyo'da 1944'de yani savaşın son yılında, kağıt kıtlığında kitap olarak basılması mucize sayıldı. Fakat dört bin adet olarak çıkan ilk baskı yine bir haftada satıldı.

Kendisine yazar olarak seçtiği isim "Mishima", Fuji Dağı'nın karlı tepelerinin izlendiği şehrin adıydı. "Yukio" ise kar demek. İlginç olan, Yukio'nun ismi Japonca olarak tamamı yazıldığında, "Ölümle lanetlenen muammalı şeytan" anlamına da geliyor. Kendisi de bunun ilginç bir tesadüf olduğunu söylüyor. "Bir Maskenin İtirafları" adlı otobiografik romanı ortaya çıkar çıkmaz Mishima enternasyonal bir isim oldu (1949). Eşcinsel ilişkiyi anlattığı eseriyle Japon halkını şaşırtmaktan ve Batılılaşmış bir hareketle etkilemiş olmaktan da bir keyif aldı.

Önce yazmak ve spor

Mishima'nın annesi Shizue, oğluna karşı kıskanç bir sevgili gibi davranıyordu. Yukio'nun da annesine karşı davranışları insanlarda şüphe uyandırıyor, dedikodulara sebep oluyordu. Eşcinsel olmasına karşın, annesinin ölümcül sanılan hastalığı sırasında Yukio'nun alelacele evlenmeye kalkmasının nedeni, annesine bakacak bir yardımcı gereksinimiydi muhtemelen. Annesine konulan teşhisin yanlış olduğu kısa bir süre sonra anlaşıldı, fakat bu bir şeyi değiştirmedi. Mishima'nın karısı Yoko, Japonya'nın en ünlü ressamlarından Nei Sugiyama'nın kızıydı. Yukio ile iki çocukları oldu.

Yukio evlenirken karısına iki şey söyledi. Birincisi, hayatındaki en önemli şeyin daima yazısı olacağı, ikincisi de spor çalışmalarına karışmaması. Sıkı bir disiplinle vücut çalışan Yukio'nun üst bedeni sporcu gibiydi, fakat bacakları cılızdı. Ayrıca karatede siyah kuşağın ikinci derecesine kadar yükseldi.

Yukio fanatik bir milliyetçiydi. 100 kişilik müridiyle küçük bir ordu kurdu. 1970 yılında Tokyo'da bir generali rehin almak için kalkıştığı eylemde, ordusundan dört kişinin intiharına sebep oldu. Balkondan attığı nutuğa karşılık avludaki askerler gülmeye başlayınca onuru kırıldı ve ecdadları samuraylar gibi hara- kiri ayiniyle karnını deşerek intihar etti. Yanında duran sadık müridlerinden biri, Yukio'ya ait 7. yy samuray kılıcını aldı, intihar eden yazarın kellesini uçurdu, arkadan da kendisi intihar etti.

İnsan eti yeme fantezisi

Yukio ergenlik çağındayken, yaralar içinde ölen güzel şövalyeler çizerdi. En sevdiği resim olan "Jan Dark"ın bir kadın olduğunu öğrendiği zaman erkek kıyafeti giyen kadınlardan nefret etti. Marquis de Sade gibi, ölüm ve insan eti yeme fantezileri kurarak çok sık mastürbasyon yapıyordu. Biraz daha büyüdükten sonra kadınlarla kazandırmıştı.

Mişima velud bir yazardı. Romanları haricinde, popüler dizi romanlar, kısa hikâyeler, edebi denemeler, Kabuki tiyatro oyunları, geleneksel Noh drama tiyatrosunun modern versiyonlarıyla ilgili oyunlar kaleme almıştı.

Eserleri dünya çapında üne kavuşmuş ve İngilizce'ye çevirilmiştir. Üç kez Nobel Edebiyat ödülüne aday gösterilmiş ancak 1968 yılında yakın arkadaşı Yasunari Kavabata ödülü kazanmıştı.

Mişima’nın kılıcı mı, yoksa dünya mı daha kanlıydı?

http://www.sabitfikir.com/

Oylum Yılmaz

Yukio Mişima, çağdaş Japon ve dünya edebiyatının kült ismi. Modern romanın dikkat çeken isimlerinden biri olması dolayısıyla, modernizmle biçimde başıhoş, içerikle ise kavgalı yazarı... Üstelik yaşamı ve yapıtlarıyla olduğu kadar trajik ölümüyle de dikkat çekici, esinlerle dolu... Marguerite Yourcenar ve Henry Miller’in kitaplarına konu olacak bir intiharla yaşamına son veren Mişima’nın otobiyografik öğeler içeren “Bir Maskenin İtirafları” adlı romanı öncelikle yazarın ayrıksı yaşamını bir nebze de olsa aydınlatması bakımından okuru kendine çekiyor; romanın temelinde yatan kışkırtıcı modernizm eleştirisi ise eserin yazarına getirdiği büyük ünün bir sağlaması gibi...

Bir samuray ailesinin oğlu olarak dünyaya gelmiş, babaannesinin denetiminde bir kız çocuk gibi yetiştirilmiş, Tokyo İmparatorluk Üniversitesini bitirmiş, kısa bir süre maliye bakanlığında memurluk yapmış Yukio Mişima. 40 roman, 74 hikaye, 33 oyun, bir seyahat kitabı, sayısız makale ve şiir, yönetip oynadığı sayısı bilinmeyen farklı uzunlukta filmler ve 3 kez Nobel Edebiyat Ödülü adaylığı… Kendisi henüz hayattayken hemen hemen bütün önemli eserleri pek çok dile çevrilmiş, yazdığı modern kabuki ve no oyunları dünya kültür başkentlerinde sahneye konulmuş... Sinema, tiyatro ve hatta senfoni orkestrası yönetmiş, fotomodellik ve oyunculuk yapmış, kendi evi de dahil olmak üzere çeşitli mimari tasarımlara imza atmış... İyi bir uzakdoğu dövüş ustası ve kılıç kullanıcısı olmuş, kendi özel ordusunu kurmuş ve bu orduyla kışla basıp herkesin gözü önünde harakiri yaparak hayatına son vermiş... Üstüne üstlük kılıç arkadaşlarından biri samuray geleneklerine uyarak intiharının hemen ardından başını gövdesinden ayırmış... 44 yıllık kısa yaşamına sığdırmadığı pek bir şey kalmamış sözün kısası. Hem eşcinsel hem de Japon geleneklerine bağlı bir muhafazakar olması da cabası.

İşte “Bir Maskenin İtirafları” böylesi büyük çelişkiler içinde geçen, tepeden tırnağa yaratıcı bir yaşamın nasıl teşekkül ettiğini anlatması açısından çok ilgi çekici bir roman. Gelenekçiliğinde dünyanın bütün halklarından daha fazla direnen Japon toplumunun modernizme karşı kırılmaya başladığı noktada yaşayan bu yazarın itiraflarında gün geçtikçe daha da yozlaşan ve etkisi toplum üzerinde daha da çarpıklaşan eril bilincin, ataerkinin dramatik çıkışsızlığı yatar. Gelenekçi ve zengin bir ailenin oğlu olduğu için toplumsal hayattaki bütün kapıların önünde açıldığı, buna karşın olmayan erkekliğini hep ön planda tutmaya çalıştığı, cinsel farklılığını bir sapkınlık olarak yaşadığı için Mişima kurban mıdır, yoksa cellat mı?

ilgilenmeye karar verdi. Hukuk okuduğu dönemde Sonoko isminde bir kadınla kısa bir beraberlik yaşadı, ancak kadın bir başkası ile evlenince Yukio hayatında ilk ve son olarak sarhoş oldu. Bir süre sonra, "İtiraflar" eserinin getirdiği ünle cesurlaşınca arkadaşlarını Tokyo'nun 'gey' kafelerinde eğlendirdi. Onların aralarında en favori arkadaşları külhanbeyi olanlardı. 1952 yılında New York'a yaptığı bir seyahatinde ideal erkeği bulmak için bar bar dolaştı. New York sonrası Rio'ya gitti. Öğleden sonraları parklarda dolaşıp genç delikanlılarla arkadaşlık kurarak onları kaldığı otele davet etti. O gençlerle nasıl konuştuğunu soran bir arkadaşına eşcinsel dünyada ortak bir lisana gerek olmadığını anlattı. Bu sohbet sırasında arkadaşına, kadınlarla flört etmekten hoşlandığını ancak işin cinsel ilişki kısmıyla ilgilenmediğini de açıkladı. Aynı arkadaşını geç saatlerde aradı, otel odasına gelen bir Japon kadının onu baştan çıkarmaya çalıştığını, hemen gelip onu bu kadının elinden kurtarmasını istedi. Buradan da Fransa'ya gitti.

Paris'te besteci Toshiro Mayuzumi ile çok iyi dost oldular. Yeni arkadaşına kendisini kulamparaların gittiği bir bara götürmesini istedi. Ancak bara geldikten sonra Mayuzumi Fransızca konuşup oğlanları kendi amacına göre yönlendirdiği için ona küfredip durdu.

Birini öldürmek ihtiyacı duyuyorum

Mishima'nın dış görüntüsü birçok kadın için iticiydi. Çok cılız bacaklarının üstünde, kasları fazlaca geliştirilmiş geniş bir bedeni vardı. Boyu 1.60 kadardı. Bir Japon dergisinde yapılan ankete göre ünlü yazar ile evlenmektense kendilerini öldürmeyi tercih edeceklerini söyleyen Japon kadın okuyucu oranı yüzde 50 idi.

Yukio Mishima'nın en büyük fantezisi acılarla şiddet ve kan içeren ölümdü. Onu tanıyan hemen herkes şu sözleri mutlaka duymuştu: "Mastürbasyonun nihai formatı seppukadır (hara-kiri)".

Nitekim, büyük yazar, "hara-kiri" yaptı. Yukio ile beraber intihar eden 25 yaşındaki genç Masakatsu Marito'ya herkes Yukio'nun nişanlısı gözüyle bakıyordu. Yukio gibi ölüme karşı olağandışı bir ilgi duyan Marito, hayatını Mishima'ya adamıştı. Mishima'nın, "Birini öldürmek ihtiyacını hissediyorum, kan görmek istiyorum" dediği biliniyor. Yukio Mishima, 1949'da yazdığı "Bir Maskenin İtirafları" edebiyat tarihinin en büyük eserlerinden biridir. Bunu takiben, 1950 ile 1964 yılları arasında verdiği eserlerin her biri olağanüstüdür. "Aşka Susamak", "Yasak Renkler", "Denizini Kaybeden Denizci", "İpek ve Sezgi", "Şölenden Sonra", "Dalgaların Sesi" ve ticari anlamda en başarılı eseri "Altın Tapınak".

1964 ile 1970 yılları arasında "Doğurgan Deniz" adı altında topladığı dört roman yazdı. Bu dört roman Mishima'nın başyapıtları kabul edilir. 1912-1970 yılları arası Japon yaşamını harikulade anlatır. 25 Kasım 1970'de,

"Doğurgan Deniz" romanlarının sonuncusunu bitirdiği gün, Başbakan'ı istifaya zorlamak için, yukarıda anlattığımız generali rehin alma eylemine girişti. Sonuçta da intihar etti.

Cinsel hayatıyla ilgili bilgiler: Michael Sheeter.

Mişima'nın en büyük hayali

Radikal Kitap / Hande Öğüt

Salı, 27 Nisan, 2010

Bir ergenin kendi bedeni üzerinden giriştiği yaşam ve ölümle hesaplaşma sürecini; ölüm, kan ve intihar saplantısı, modern yaşamın reddi, eşcinsellik gibi temalar üzerinden anlattığı otobiyografik özellikler taşıyan romanı 'Bir Maskenin İtirafları'nda da yazdığı gibi kanlı bir ölüm, hastalıklarla geçen çocukluğundan beri Yukio Mişima'nın en büyük hayallerinden biriydi.

Modern insanın içsel sorunlarını savaşlarla kuşatılmış tarihinden, toplumsal bilinçten, ideoloji, iktidar ve geleneklerden ayrı düşünemeyiz. Tüm bireysel travmalar, sapkınlık olarak adlandırılan Roman, Mişima'nın doğduğu gün gördüğü o tuhaf ışığı anlatarak başlar. Ailenin ilk çocuğudur, bu nedenle babaannesinin eline geçer ve 12 yaşına kadar onun himayesinde büyür, evin içinde bez bebeklerle oynayarak, sokaktan ve diğer erkek çocuklardan uzakta... Hastalıklı bünyesini, onu ölüme yaklaştıran nöbetleri ve yaşamının temelini oluşturan bir takım görüntüleri anlatır yazar. Bütün bunların varoluşundaki etkisini insanın içine işleyen zarafetli bir derinlikle aktarır. Resimli bir hikayede gördüğü öldürülmüş prens resmi, bir lağımcı ile biletçinin yaşamlarına dair hissettiği gururlu trajedi, evlerinin önünden geçen erlerin ter kokusu, Oscar Wilde'ın Balıkçı ile Denizkızı masalındaki genç balıkçıya ait ceset... "Çocukluk çağında zamanla mekan birbirine karışarak akıp gidiyor. Mesela; bir volkanın patlaması, bir ordunun başkaldırması gibi, büyüklerden duyduğum başka memleketlere ait haberler ya da büyükannemin yaradılışındaki hava, budalaca aile kavgaları gibi gözlerimin önünde cereyan eden şeyler, nihayet o sıralarda içine girdiğim masallardaki büyülü dünya: Bu üçü bana hep aynı türdenmiş ve aynı kıymettenmiş gibi görünüyordu. Ne dünyanın oyuncak kutumdaki tahta küplerden yaptığım evlerden biraz daha karmaşık olabileceğini, ne de yakında gireceğim "insan toplumu" diye anılan şeyin masal kitaplarından daha göz kamaştırıcı olabileceğini gözümde canlandırabiliyordum."

Ergenlik yıllarında keşfettiği cinselliğinin kimselere benzemediğini ise kısa bir süre içinde anlar kahramanımız: Erkekleri arzuluyordur ve onu cinsel açıdan harekete geçiren tek şey kanlı savaş sahneleridir. Yaşamını maskeli bir baloya dönüştürecek olan keşiftir bu. Bu sapkınlık nereden geliyordur peki, koca bir yaşama damgasını vuran kan, ölüm, intihar isteği? Genleri mi yoksa ailesi ve içinde yaşadığı toplum mudur benliğini oluşturup onu var eden? Bunun net bir cevabını vermez Mişima, bu cevabı aradığı da şüphelidir üstelik, o sadece hissettiklerini yazmayı ve kararı yaşama bırakmayı tercih eder. Ancak sadece onun zihni değildir ölümle, kanla, intihar düşüncesiyle dopdolu olan, İkinci Dünya Savaşı Mişima'nın da pek çok toplumun da hayatını bir samuray kılıcı gibi ortadan ikiye ayırarak geçmektedir zira. "Modern bilimle modern iş idaresinin gerektirdiği her şey, üstün zekaların isabetli ve rasyonel düşünce metotlarıyla birlikte sadece bir tek amaca yöneliyordu: Ölüm. Bu fabrikada ölüm pilotlarının bir kişilik uçakları yapılmaktaydı." Sağlığı nedeniyle orduya katılamasa da işte böyle bir fabrikada zorunlu olarak çalışarak geçirir savaş yıllarını kahramanımız. Hava saldırılarıyla her gün bir başka bölgesi kan gölüne dönen Tokyo'da yaşamaya çalışır. Ve yaşanan her şeye son noktayı insan ruhunun o en derin, en kara deliğinin içinden çıkıp gelen, atom bombası koyacaktır.

"Bir Maskenin İtirafları" cesurca anlattıklarıyla da, sorduğu ve sormadığı, cevapladığı ve cevaplamadığı sorularla da şahane bir kitap.Yukio Mişima gibi bir yazarla tanışmak için ise çok iyi bir fırsat!

Bir 'son yapıt' olarak intihar

Christopher Ross'un 'Mişima'nın Kılıcı' adlı kitabı bir efsanenin gizlerini araştırıyor.
Celal Üster

http://www.cumhuriyet.com.tr/?hn=139494

Cumhuriyet / Kitap

- 'Türkiye'de Japonya Yılı'nı yaşadığımız şu günlerde, belki hiçbir bağıntısı olmamasına karşın, Batı'da 'Japonya'nın Edgar Allan Poe'su' diye tanınan Lafcadio Hearn geliyor aklıma. Japon kültür ve edebiyatının Batı'da tanınmasına en çok katkıda bulunmuş yazarlardan biri Hearn. Yalnız yazar deyip geçmek olmaz. Çevirmen, gazeteci, öğretmen' Yunanistan'ın İon Adaları'ndan Levkas'ta (Lefke) doğmuş, İrlanda'nın Dublin kentinde büyümüş, İngiltere ve Fransa'da eğitim görmüş, sonra on dokuz yaşında ABD'ye, Ohio'nun Cincinnati kentine göç etmiş bir 19. yüzyıl dünya yurttaşı. Gazetecilik yapmış, denemeler ve düzyazı şiirler yazmış, başta Flaubert olmak üzere Fransız yazarların yapıtlarını çevirmiş. Fransız, Rus ve Çin edebiyatları, Budacılık ve İslam üstüne çalışmaları var. Harper's Magazine adına pek çok yere gitmiş, Batı Hint Adaları'ndaki deneyimlerinden iki kitap çıkarmış ortaya.

aykırılıklar, sadece ortaya çıktığı çağ ile değil, toplumsal ve tarihi süreci içinde değerlendirilirse objektif bir anlamlandırma yapılabilir ancak. Tutkuyla bağlanarak yoğun ilgi duyduğu ölüm ve işkence kavramlarının yanı sıra kan ve acıyla ilintili fantezilerini eserlerine de yansıtan Yukio Mişima'yı da bir çırpıda 'sapkın' bir yazar olarak yaftalamak kolay!

Ancak onu sınıflandırmalara tabii kılmak yerine, ülkesinin ve döneminin edebi geleneğiyle birlikte kişisel ve toplumsal tarihinin içinden alımlama çabasına girdiğimizde, ana temaları olan intihar, vahşet, cinsellik ve işkencenin modernite ile gelenek arasındaki çatışmadan doğduğunu görürüz. II. Dünya Savaşı sonrası Japonyası'nın en verimli ve üretken yazarı olan, ne var ki eserlerinden ziyade hayatı, eşcinselliği, fantezileri ve intiharıyla bilinen Mişima, Japonya'nın, "değişen duyguların etkisi altında modernizme adım atışını ve Batı ideallerinin ülkesi tarafından kalıcı kucaklanışı"nı öfkeyle eleştirerek Samuray değerlerini savundu. Küçük bir bürokrat, Hitler ve Nazizm hayranı olan babasının kökleri, Japonya'yı 250 yıl yöneten askerlere; babaannesinin kökleri ise Samuraylara kadar uzanan Mişima, Japonların modernleşmeyle birlikte 'bütünlüklü insan kişilikler' olmayı bırakmaları ve 'bir tür vasıflı kuklalara indirgenmeleri' olgusuna karşı çıktı. Fanatik bir milliyetçi, bir faşist oldu ancak buna rağmen hayatı boyunca iki arzusu vardı: Tinsel erişkinlik ve bedensel iffet! Karate ve kılıç oyunlarında ustalaşmak yetmedi; savaşçı Japon ruhunu korumak amacıyla Kalkan Derneği adlı yarı-askeri bir örgüt kurdu. 1970 yılının Kasım ayında, bu örgütün dört üyesiyle birlikte Japonya Silahlı Kuvvetleri'nin Tokyo'daki Ichigaya Kampı'nı ele geçirerek Japonya'nın silahlanmasını yasaklayan savaş sonrası anayasasını suçlayıcı bir konuşma yaptıktan sonra 'seppuku' (Samuraylar tarafından uygulanan harakiri) yaparak intihar etti. Bu da yetmedi; intiharın tamamlanması için başını kılıçla kestirdi.

Kanın uyarımı, kan dökmenin hazzı

Ölümünü bir yıl önceden planlamıştı ama vatanı için şehit olma düşüncesi, tüm eserlerinin ana temalarından biriydi. Vatanseverlik adlı eserinde öldürme ve vahşet eylemlerine katılmayan, ancak eylemci arkadaşlarına karşı harekete geçmek zorunda kalmaktansa intihara karar veren bir teğmeni anlatan Mişima, Bereket Denizi (1965-1970) dörtlemesinde de yine yozlaşan değerlere karşı intihar düşüncesini savundu. Japonya'nın 20. yüzyıl deneyiminin bir özeti olarak nitelenen dörtlemenin son satırını yazdıktan hemen sonra ulaştı vahşi vecd haline. Bir ergenin kendi bedeni üzerinden giriştiği yaşam ve ölümle hesaplaşma sürecini; ölüm, kan ve intihar saplantısı, modern yaşamın reddi, eşcinsellik gibi temalar üzerinden anlattığı otobiyografik özellikler taşıyan romanı Bir Maskenin İtirafları'nda da yazdığı gibi kanlı bir ölüm, hastalıklarla geçen çocukluğundan beri en büyük hayallerinden biriydi.

Kendini ya savaş alanında ölürken ya da öldürülürken düşleyen, mevcut her çeşit idamı ve cellât gereçlerini düşünürken cinsel hazza ulaşan romanın anlatıcısı, çocukluğundan itibaren bir kan ve vahşet tiyatrosu kurar kendisine. Uşaklarından gizli gizli aldığı serüven dergilerinin kapaklarındaki düello sahnelerini, harakiri yapan genç Samuray savaşçılarının resimlerini, ellerini kan fışkıran göğüslerine bastıran erlerin ve Sumo güreşçilerinin fotoğraflarını, kopyalarını çıkararak yeniden düzenler zevkine göre. Meydana gelen resimler kanlar içinde can çekişen erkeklerdir. Magnus Hirschfeld'in "ters cinsel eğilimlilerin özel bir sevinç duydukları sanat eserleri arasında" gösterdiği Guido Reni'nin 'Aziz Sebastianus' adlı tablosunu görür görmez putperestçe bir hazla sarsılarak ilk mastürbasyonunu yapar. Kanın ve kan dökmenin uyarım yükü, irkiltmesi ve özdeşleştirme duygusu aynı derecede orgazmiktir. Mastürbasyonun nihai formatı seppuka, bir erkeğin üst tinsel duyguya ulaşabilmek için yerine getirebileceği en saf edim ise ölümdür. İç içe geçen cinsellik, ölüm, şiddet ve haz Mişima'nın tiyatro eserlerinde de çıkar karşımıza. II. Dünya Savaşı sonrasının Batılılaşma zorunluluğuna ve geleneksel Japon dansının aşırı kodlanmışlığına radikal bir tepki olarak doğan Butoh akımının 1959 yılındaki ilk performansı Mişima'nın Kinjiki adlı romanından uyarlanarak gerçekleştirilir. Genç bir adam, önce bacakları arasına sıkıştırdığı bir horoz ile seks yapar; ardından da başka bir adamın homoseksüel girişimleriyle karşı karşıya kalır. Butoh dansında, geleneksel temalardan farklı olarak mastürbasyon,

1890'da yine Harper's Magazine için Japonya'ya gitmiş Hearn. Gidiş o gidiş. Bir süre sonra dergiyle ilişkisini keserek Japonya'nın kuzeyindeki İzumo'da öğretmenlik yapmaya başlamış. Orada tanıştığı yüksek samuray (savaşçı) sınıfından Setsuko Koizumi'yle evlenmiş. Japonya'yla ilgili yazıları ABD'deki dergi ve gazetelerde yayımlanmış. Karısının soyadını alarak Koizumi Yakumo adıyla Japon yurttaşı olmuş. Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nde uzun süre İngilizce dersleri vermiş. Japon gelenekleri, dini ve edebiyatı üstüne kitaplar yazmış. Ama günümüze kalan en önemli yapıtı, Japon kaynaklarından yola çıkarak kaleme aldığı doğaüstü öykülerden oluşan Kvaidan ' Tuhaf Şeylere Dair Öyküler. Zeynep Avcı'nın dilimize kazandırdığı Kvaidan'ı okumadınızsa mutlaka okuyun derim.

Hearn gibi, bir 'tutku'yu sonuna kadar götüren insanlar, bana hep, 1960'lardaki 'Dostoyevski tutku'mu anımsatır. 1960'ların başlarında, Karamazov Kardeşler'i, Budala'yı, Suç ve Ceza'yı, Yeraltından Notlar'ı ilk okuduğum sıralar, Dostoyevski'yle yatıp Dostoyevski'yle kalkıyordum. Dersleri savsaklamaya, okulu kırmaya başlamıştım. Sabah evden okula diye çıkıp, ya Nişantaşı'ndaki Sütiş muhallebicisine konuşlanıyor, ya bir vapura atlayıp soluğu Büyükada'da alıyor, ya da kapağı Arkeoloji Müzesi'nin bahçesine atıyor, Yeraltından Notlar'ın istemiyle aklı arasında gidip gelen adsız kahramanının, Prens Mişkin'in tutkulu boyun eğişinin, Raskolnikov'un nihilist başkaldırısının, Tanrı'yla boğuşan İvan Karamazov'un metafizik isyanının büyülü burgaçlarında buluyordum kendimi. Bu yabansı çekicilik, beni alıp akla gelmedik yerlere de götürebilirdi. Belki götürdü de, hâlâ ayırdında değilim.

Yine de, o yıllarda, Neva ırmağı kıyılarında dolanmak için alıp başımı St. Petersburg'a gitmediğimi, Dostoyevski'yi aslından okumak için Rusça öğrenmeye kalkışmadığımı söyleyebilirim. Ama İngiliz gazeteci Christopher Ross, Yukio Mişima'nın tüm yapıtlarını İngilizcelerinden okuduktan sonra Japonca öğrenmeye karar vermiş. Mişima'ları asıllarından okumak için. Bununla da yetinmemiş, 'Mişima efsanesi'nin gizlerine ermek için beş yıl Japonya'da kalmış. Bu serüvenin sonunda iki yüz elli sayfalık bir kitap çıkmış ortaya: Mishima's Sword: Travels in Search of a Samurai Legend (Mişima'nın Kılıcı: Bir Samuray Efsanesinin İzinde Yolculuklar).

Mişima'nın Kılıcı, Türkçeye çevrilir mi, bilmiyorum. Ama Mişima'nın bir zamanlar bizim okurların büyük ilgi gösterdiği yapıtlarının, uzunca bir süredir gözlerden ırak olduğunu düşünürsek, Mişima üstüne bir kitabın hiç değilse yakın zamanda çevrilmesi pek olanaklı görünmüyor diyebiliriz.

İncelik ve yabanıllık

Mişima, bileceksiniz, Bir Maskenin İtirafları, Bereket Denizi, Yaz Ortasında Ölüm, Dalgaların Sesi, Denizi Yitiren Denizci gibi yapıtlarında, Batılılaşma ile ülkesinin geleneksel değerleri arasındaki çatışmayı işlemişti. Ama böylesi genel tanımlamalar bir yazarı, hele Mişima gibi bir yazarı ne kadar anlatabilir ki? Onun yapıtlarının özünde ölümden kan ve intihar saplantısına, eşcinsellikten modern yaşamın kısırlığının yadsınmasına uzanan dipsiz derinlikler yatar. Önceleri, Batılılaşmış çağdaş Japonya'nın değerleri ile eski Japonya'nın samuray geleneği arasında bir yerlerde durur Mişima. Batı kültürünü yakından tanımasına karşın (ya da yakından tanıdığı için), ülkesindeki Batı öykünmeciliğine büyük bir tepki duyar. Mişima'nın bu tepkisinin giderek yabanıl bir intiharla sonuçlanması, en çok da Batılı aydınlarda merak uyandırmıştır.

Mişima'nın yapıtlarındaki incelik ile canına kıyışındaki yabanıllık arasındaki 'çelişki'yi, güneşin battığı yerden güneşin doğduğu yere bakarak kavramak zordur. Belki de ortada bir çelişki yoktur. Dilerseniz önce, 1965-1970 arasında kaleme aldığı Bereket Denizi adlı dörtlemesinin ilk kitabı Bahar Karları'nda, genç soylu Kiyoaki'nin ölüm tasarımını okuyalım:

'Genç ölmeyi ve mümkünse en küçük bir acı duymadan ölmeyi becerebilecek miydi? Zarif bir ölüm; tıpkı cilalı bir masaya rastgele fırlatılmış süslü bir kimononun, masanın üstünden yerin karanlığına kendiliğinden kayışı gibi. Zarafet yüklü bir ölüm.'

Törensel intihar

transvestizm, cinsel güç sembolleri gibi kışkırtıcı konular işlenir. Ama ana tema daima hayat-ölüm çemberidir.

Kurban etme ve erotizm

Japon edebiyatında, sinemasında ve sahne sanatlarında kendine sık yer bulan sadizm, mazoşizm, işkence, intihar ve öteki şiddet türleri, pratikte gündelik hayatlarında kibar ve itaatkâr olmaya zorlanan bir halkın fantezileri değildir sadece. Brian Moeran'a göre, harakiri, şiddet, intihar gibi edimler, ilk olarak zaman kavramının, ikinci olarak da kendi ve öteki nosyonlarıyla temsil edilen mekân kavramının üstesinden gelmenin girişimleridir. Zamana ayak uydurmakla, Japonlar, Batı kültürünün benimsenmesinin ötesine geçme ve bir fetal (ceninle ilgili) 'Japonluk' duygusuna dönme imkânı bulurlar. 'Japon' olmanın ne demek olduğunun bilincinde olmak, aynı zamanda hem Japon toplumunda grup ideallerinin ve uyumun vurgulanmasını sağlar, hem de 'kendi' ve 'öteki' arasında herhangi bir ayrılık olduğunu yalanlar. Şiddet -cinsellik, ölüm ve güzelliği takdir etmekle birlikte- sosyal idealleri desteklemeye yönelik bir davranıştır. Japonya'da güzelliğin değerlendirilmesi, cinsel doruk ve ölümle karşı karşıya kalındığında özgeciliğe erişilmesi, bunların hepsi de dilin insan zihninden uzaklaştırıldığı ve zamanın fethedildiği anlardır. Belki de sadece böylesi anlarda Japonlar, tarihin geriye döndürülemeyen akışının üstesinden gelebilir, sadece o zaman bireysel arzular ve grup sınırlamaları arasındaki kalıtsal çatışmayı çözebilirler

Zamanın fethedilmesi, kendi ile öteki arasındaki boşluğun da fethedilmesi halini alır bir yandan. Şiddet, bir tür iletişimdir kısacası. Kurban etme ve erotizm ise şiddetin devamlılık törenleridir. Kurban etmeye yönelik şiddetin 'iyi' şiddet olduğunu savunan Rene Girard, yıkıcı şiddet döngüsünün sadece bir ikame kurbana yöneldiğinde sona erebileceğini ileri sürer. Japon toplumunda ikame kurban gerçekte Batılılaşma'dır, Japonya'da şiddet, Japon değerlerini devam ettirmeye yöneliktir. Bu bakımdan şiddet mantıksız değil, mantığa karşı işler, çünkü bu değerler nihai olarak mantığın ve aklın kavranabilirliğinin ötesine geçmekle ilgilidirler. 'İyi' şiddet kutsaldır, çünkü özgecilik getirir. Japonların ölümü kavrayışının doğrudan ve açık, bu anlamda da Batılıların ürkünç ve iğrenç ölümünden farklı olduğunu savunan Mişima hiç de haksız değildir. Japonların imgelemindeki ölüm, arındırıcı ince dalgalar halinde, dünyanın üzerinde kesintisiz bir biçimde çağlayan saf bir kaynağın fışkırdığı bir imgedir. Bir yandan da çirkinliğin önlenmesidir ölüm; şiddetle yüklü bu görüntünün ötesinde bir saf su pınarı vardır, buradan çıkan küçük dereler arı sularını bu dünyaya sürekli olarak akıtırlar.

Türkçede Yukio Mişima

Bir Maskenin İtirafları, Çeviren: Zeyyat Selimoğlu, Can Yayınları, 2010.
Meleğin Çürüyüşü, Çeviren: Püren Özgören, Can Yayınları, 1994.
Şafak Tapınağı, Çeviren: Püren Özgören, Can Yayınları, 1994.
Kaçak Atlar, Çeviren: Püren Özgören, Can Yayınları, 1993.
Bahar Karları, Çeviren: Püren Özgören, Can Yayınları, 1992.
Altı Çağdaş No Oyunu, Çeviren: Zeyyat Selimoğlu, Can Yayınları, 1991.
Dalgaların Sesi, Çeviren: Zeyyat Selimoğlu, Hürriyet Yayınları, 1972.

Şimdi de, Mişima'nın, bu dörtlemeyi tamamladığı yıl kalkıştığı eylemi ve canına kıyışını anımsayalım:

Mişima, karate ve kılıç oyunlarında ustalaşarak, savaşçı Japon ruhunu korumak amacıyla Kalkan Derneği adlı yarı-askerî bir örgüt kurmuştur. 1970 yılının Kasım ayında, bu örgütün dört üyesiyle birlikte Tokyo yakınlarındaki bir askerî karargâhı ele geçirir. Çevrede toplananlara kısa bir konuşma yapar ve Japonya'nın silahlanmasını yasaklayan savaş sonrası anayasayı suçladıktan sonra hara-kiri uygular. Ardından, geleneğe uygun olarak yandaşlarından biri tarafından başı kesilir.

Christopher Ross'un Mişima'nın Kılıcı adlı kitabında bu törensel intihar ayrıntılarıyla anlatılıyor:

'Karnına giren kalın kılıcı soldan sağa ağır ağır döndürmeye başladı. Yere oluk oluk kan akıyordu. Karnındaki yaradan pembemsi bir bağırsak fırladı. Odayı pis bir koku kapladı. Kafasını kesmesi gereken harp okulu öğrencisi tam üç kez başarısızlığa uğradı. İlkinde, Mişima'nın sırtını yardı; ikincide, yerdeki halıyı. Üçüncüde, Mişima'nın çene kemiğine indirdi kılıcı. Sonunda, bir başka harp okulu öğrencisi kılıcı kaptığı gibi başını gövdesinden ayırdı...'

Güzelliğin kamikazesi

Bahar Karları'nda genç soylu Kiyoaki'nin tasarladığı zarif ölüm ile Mişima'nın intiharının yabanıllığı arasında gerçekten de korkunç bir çelişki mi vardır, yoksa dışarıdan bakıldığında anlaşılmayan benzersiz bir uyum mu? Çünkü, kendi deyişiyle, 'güzelliğin kamikazesi'dir Mişima.

Christopher Ross, Mişima'nın Kılıcı'nı yazabilmek için, Japonya'da geniş çaplı bir araştırma yapmış. Birçok kişiyle, Mişima uzmanlarıyla görüşmüş, ama Mişima'nın yakınları tarafından geri çevrilmiş. Bir gün, adını vermeyen biri telefonla aramış Ross'u. Mişima'nın hara-kiri yaptığı kılıcın kendisinde olduğunu söylemiş. Ross, adamın evine gittiğinde, paslanmış bir kılıç getirilmiş önüne. Ama fotoğraf çekmesine izin verilmemiş. Sonuçta, Ross, kılıcın gerçek Mişima'nın kılıcı olup olmadığını anlayamamış. Kılıcın da Mişima kadar gizemli olduğunu söylüyor.

'Mişima, Japonya'nın, ikebana ve çay töreni sanatlarında, kimono tasarımı ve geyşalık kurumunda, haykularda ve seramiklerde anlatımını bulan dişil yanının, Amerikan işgalinden sonra bile bile bastırıldığını ileri sürüyordu' diyor Ross. 'Ama Japon kültürünün tümü bu değildi. Savaş sanatlarının da uçsuz bucaksız bir tarih ve kültürü vardı. Mişima'ya göre, kılıcın kasımpatıyı dengelemesi gerekiyordu" Ross'a bakılırsa, Mişima, ölümünü politik bir bildiriye dönüştürmüş. 'Belki de,' diyor, 'canına kıyışını son yapıtı olarak görüyordu...'

13 Mayıs 2010

Sayfayı Yazdır

W3C HTML 4.01